

Austatud lugeja!

See võis olla aastat viis tagasi suvel, kui istusin maakodu õuemurul ja koorisin kartuleid. Suvitajaid oli kohale tulnud rohkesti ja nii võttis see töö omajagu aega. Üks külaline tuli ligi, vaatas minu tegemisi ja küsis äkki, et kas ma nii alati kartuleid kooringi: süvenenult, korralikult „silmi“ välja võttes, aeglaselt ja mõnuga? Olin küsimusest pehmelt öeldes üllatunud. Ja kui ta linna tagasi sõitis, siis ütles hüvastijätuks, et sellise juristi kätte julgeks ta küll oma asja ajada tuua, kes nii kartuleid koorib.

Võtsin seda kui komplimenti (mis pidavat ju tähendama ilusat valet). Juristi tööd iseloomustabki ju süvenemine, põhjalikkus, tegelemine nii detaili kui ka üldpildiga. See kõik nõuab aega ja teisiti seda tööd teha ei saa. Või siiski saab? Juhtusin hiljuti kuulma mõttekäiku, et klient ei jõua korralikku tööd kinni maksta, mistõttu ... tuleb teha vähemkorralikku. Et selgitad kliendile, kui palju aega kulub tema asja igakülgele ajamisele ja mis see talle maksma läheb; ta küsib seepeale, kas odavamalt ei saaks; sa vastad, et saab, kui jätta ära need ja need asjad; ning klient ütleb: jätame need siis ära! Klient saab talle taskukohase õigusteenuse. Sina teed vaid hädapärast.

Loomulikult sai lugeja aru, et see killuke pärines advokaatide töömailt. Kuid vaevalt et see vaid advokaaditööd iseloomustab. Seetõttu võib küsida ka laiemalt: kas tänapäeva ühiskond ei pea enam põhjalikkust oluliseks? See algab haridussüsteemist, millele võib ette heita poolharitlaste koolitamist, ja lõppeb avaliku diskussiooniga, milles sageli isegi arvamusi liidrid võtavad häbenemata sõna teemadel, millesse nad hädapärastki pole vaevunud süvenema. Aga mitte ainult: vaadake, mis on saanud toodetest, mida meile müüakse. Nad on tehtud nii, et peaksid vastu kuni garantiiaja lõpuni. Müüja teab seda, ostja teab seda. Ja mis veel hullem: töömees, kes selliseid asju teeb, teab seda. Ja ei ole rahul. Sest nagu ütles minu advokaadist vestluskaaslane: pinnapealsus, millega sa oma tööd teed, närib sind. Ja harjuda ei olevat selle tundega võimalik. Võimalik et just sellepärast keedan ka mina viimasel ajal vähem kartuleid ning eelistan valmistada pasta- ja riisitoite.

Inimese loomuses on põhjalikkuse ja süvenemise vajadus. Ta tahab töö lõpetamise järel selga sirutada, vaadata oma käte- või vaimutöö vilja ja mõõnda, et see on hästi tehtud. Töö pidavat ju tegijat kiitma. Tänapäeva märksõna on aga efektiivsus. Iseenesest peaks see tähendama vähema ajakuluga sama head tööd, tegelikkuses on rõhk nihkunud just ajakulu säästule ja kvantitatiivsetele näitajatele. Ühelt poolt võiks ju öelda, et seni, kuni tegijat mittekiitev töö meid muserdab, pole miski veel kadunud. Kuid muserdatud ühiskond on haige. Võtmeküsimus on selles, kas me tahame terveks saada läbi põhjalikkuse taas aussetõstmise või vastupidi, läbi südametunnistuse vaigistamiseks ravimi leiutamise.

Siinne ajakirjanumber sisaldab 2010. aasta kevadel Tartu Ülikooli õigusteaduskonna magistri- ja bakalaureuseõppe lõpetanud noorte inimeste artikleid. Artiklite läbitöötamisel saab aru, et süvenemist ei ole autorid ei paljudeks pidanud ega ära põlanud. Loodan, et lugeja hindab seda. Samas usun, et paljuski ei ole kirjutajad vaeva nähes silmas pidanud lugejate hinnangut: autorid ja nende juhendajad olid põhjalikud, sest see on nende loomuses, nad ei saanud teisiti. Nad ehk ei hooligi sellest, kas ühiskond neile selle vääriliselt kinni maksab. Mitte et see oleks vähetähtis – head tööd tuleb vääriliselt tasustada. Juridica pakub autoritele selleks „tasuks“ eelkõige omapoolset aastatepikkuse põhjalikkuse traditsiooni, mis loodetavasti ka tulevikus lubab uhkusega öelda: minu artikkel avaldati ajakirjas „Juridica“!

Katrin Prükk